

Soňa Nováková, Komenda johanitského řádu ve Strakonících – stavební historie a nástěnné malby

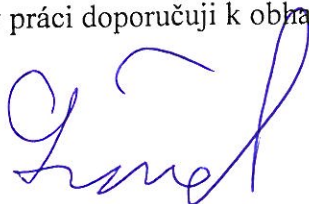
Bakalářská práce obhajovaná na Ústavu dějin umění Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Autorka si jako téma své bakalářské práce vybrala neobyčejně významný objekt – strakonickou johanitskou komendu a její rozsáhlou a ne zcela doceněnou malířskou výzdobu.

V úvodu práce autorka představuje literaturu k tématu práce – přehled je vypracován solidně, zejména v rovině uměleckohistorické literatury, jen v části věnované dějinám řádu johanitů postrádám základní titul Josefa Svátka Organizace řeholních institucí v českých zemích a péče o jejich archivy, in: Sborník archivních prací č. 2, Praha 1970 a také více recentních prací Jiřího Mítáčka věnovaných českým a moravským johanitům. Následuje stručný přehled dějin johanitského řádu v Evropě a v Čechách i pojednání o strakonických dobrodincích řádu, členech rodu Bavorů. Následuje stavební historie strakonické komendy, opět podaná stručně, přehledně a solidně. Nejdůležitější částí práce jsou pak pasáže věnované nástěnným malbám, kde autorka opět přehledně uvádí jejich historii, umístění, datování a zejména pak ikonografický rozbor. Hned v úvodu uvádí velmi zásadní informaci o vzniku většiny maleb – podle Soni Novákové byla jejich donátorem světská osoba – Vilém III. a naopak autory konceptu řádoví johanitští představení. Tuto pozoruhodnou informaci však nejenže v textu práce vůbec nezdůvodňuje, ale ani z popisu maleb a obrazové dokumentace nijak nevyplývá, o jaký důvod se toto tvrzení opírá. Ze strakonických maleb v první řadě zaujme rozsáhlý kristologický cyklus, v literatuře již několikrát probíraný, ale přesto – vzhledem ke špatnému stavu maleb – nabízející otevřené otázky o smyslu některých výjevů. Autorce budiž připsáno ke cti, že se s těmito nejasnostmi snaží samostatně vyrovnat. Přestože autorka zpracovala velmi podrobný popis jednotlivých výjevů, postrádám v její práci komparaci celého souboru s obdobnými cykly a také zdůvodnění, proč je výběr scén natolik zaměřen na epizody z Kristova veřejného působení a na jeho zázraky. Pozoruhodnou částí práce je kapitola věnovaná jednomu z výjevů, a totiž údajné scéně ze života sv. Ismerie, světice natolik málo známé, že se nepodařilo najít odpovídající srovnávací ikonografický materiál. Autorka k tomuto zobrazení a jeho identifikaci přistoupila velmi kriticky a nedala se zmást tvrzením starších autorit – uvedla obě verze legendy o této světici a nakonec se pokusila o zcela novou identifikaci. Za tento přístup zasluhuje pochvalu, i když její návrh určení postavy s pádlem jako sv. Juliána je sice zajímavý, ale bohužel ne zcela přesvědčivý –

do tohoto určení totiž nijak nezapadají dvě postavy po stranách a sám údajný sv. Julián nemá svatozář. Proto se domnívám, že definitivní slovo v této věci ještě nepadlo a podle mého názoru bude možný klíč k identifikaci výjevu ležet v knižní malbě (legendy o sv. Ismerii či sv. Juliánovi), která, jak víme, v nejrůznějších směrech ve Strakonících působila jako vzor.

Práce je vypracována přehledně, text je až na drobné formulační defekty čtivý, poznámkový aparát odpovídá dané normě, použitá literatura je bohatá, obrazová příloha výstižná. Přes výše zmíněné připomínky práci doporučuji k obhajobě a oceňuji stupněm **výborně**.

PhDr. Michal Šroněk, CSc.

20. 8. 2013